

Метою цієї Конвенції є встановлення стандартів для захисту дітей від зневаги та образ, з якими вони стикаються до певної міри щодня в усіх країнах. В ній беруться до уваги різні культурні, політичні та економічні особливості держав, що є дуже важливим фактором.

У рамках Конвенції про права дитини 1989 р. був утворений спеціальний міжнародний орган, що здійснює контроль за дотриманням прав дитини – Комітет з прав дитини. Усі держави-часники Конвенції зобов'язані періодично подавати Комітету звіти про проведені ними заходи щодо забезпечення прав дитини. Захист прав дітей у відповідних сферах також здійснюють спеціалізовані установи ООН – Міжнародна організація праці (МОП), Всесвітня організація охорони здоров'я (ВОЗ), Організація ООН з питань науки, культури і мистецтва (ЮНЕСКО) та інші.

Аналіз міжнародно-правових актів із прав дитини дає підстави твердити про визнання міжнародною спільнотою за дитиною значного масиву її прав та інтересів, а також про напрацювання ефективного механізму їх захисту. Водночас, саме від суспільства та його державної влади залежить спроможність імплементації цих норм та їх реалізації в національному просторі цих держав.

Череватова Т. В.,

студентка,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ

Норми, що захищають права дитини отримали міжнародно-правову регламентацію ще на початку XX століття, коли міжнародне співробітництво держав щодо цього питання було спрямоване на проблеми торгівлі жінками і дітьми, боротьби з рабством, а також міжнародне регулювання праці дітей та підлітків. А вже після Другої світової війни сформувався інститут захисту прав дітей, який складався із міжнародно-правових норм, що регулювали співробітництво держав по захисту дітей у всіх сферах їхнього життя. З розвитком даного інституту, нормотворча діяльність по захисту прав дитини велась у різних напрямках, а саме закріплювала права дитини у деклараціях та конвенціях по правам людини

і поряд з цим розроблялись конвенції і декларації, які регулювали безпосередньо права дітей.

Важливим етапом в розвитку системи захисту прав дітей стало прийняття Женевської декларації прав дитини, яку розробила на своїй 5 сесії Ліга Націй в 1924 році. Саме ця декларація забезпечила законодавче закріплення прав дитини.

Міжнародна система захисту прав дитини є складовою системи захисту прав людини, а формування її відбувалось в рамках Організації Об'єднаних Націй.

Міжнародна система захисту прав людини пройшла декілька етапів розвитку.

Перший етап охопив період з 1945 року до початку 1980-х років. За цей час міжнародне співробітництво з прав людини займалося накопленням міжнародних стандартів, зокрема, статутом ООН було закріплено принцип поваги прав людини в 1945 році. В преамбулі статуту говорилося про рішення народів знову затвердити віру в основні права людини, в цінність людської особистості. Загалом, під час цього періоду було розроблено більш ніж 80 угод, які закріплювали права людини. Крім того, для допомоги дітям у післявоєнний період, резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 11 грудня 1946 року було створено Дитячий фонд ООН ЮНІСЕФ. Також закріплення прав дітей, у цей період, було сформовано у Всезагальній декларації прав людини від 10 грудня 1948 року.

Характерною ознакою другого етапу є підвищення ефективності стандартів, що уже були розроблені, шляхом застосування міжнародних процедур і механізмів.

Важливим кроком в розвитку даного питання було проголошення правових і соціальних принципів щодо захисту дітей в Декларації прав дитини, прийнятої Організацією Об'єднаних Націй в 1959 році. Дана декларація передбачала визнання та дотримання принципів, що розміщувалися в 10 її положеннях.

Значущу роль також відіграла Конвенція про боротьбу з дискримінацією в області освіти, що була прийнята ЮНЕСКО в 1960 році. В ній були закріплені положення, що зобов'язували держави не допускати дискримінації в області освіти за ознаками раси, соціального походження, релігії, мови, та застосовувати заходів щодо усунення її проявів. Дана Конвенція забезпечувала дітям належний соціальний розвиток та гідне ставлення до кожного з них.

Прийняття та закріплення не менш важливих законодавчих актів відбулося у період 1970-х – 1980-х років. Адже з розвитком суспільства з'являлися нові проблеми, які потребували юридичного закріплення способів та міри захисту дітей. Так, у 1974 році була прийнята Декларація про права жінок і дітей в надзвичайних обставинах і в період збройних конфліктів. А вже у 1986 році світ отримав Декларацію про соціальні і правові принципи, що стосуються захисту і благополуччя дітей, особливо при передачі дітей на виховання та їх усиновлення на національному і міжнародному рівнях.

Наступним етапом стало прийняття Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 року Конвенції про права дитини. Метою прийняття даного документу було розроблення нових положень, які б краще враховували та закріплювали усі сфери життя дитини. Над Конвенцією працювали учасники Комісії ООН по правам людини, спеціалісти багатьох країн, на протязі 10 років. Вона закріплювала права на: виживання та розвиток, вільне вираження особистих поглядів, участь у воєнних діях та збереження індивідуальності. Конвенція про права дитини стала документом, який найширше закріпив права дітей, і стала визначною подією в цій сфері. Адже вона є результатом довгих років боротьби за міжнародне визнання прав дітей як особливо значущих і потребуючих уваги.

На початок XXI століття Конвенцію про права дитини ратифікували більш ніж 180 країн світу. Виходячи з цього, можна говорити про можливість даної Конвенції бути першим договором, ратифікованим усіма країнами світу. Та на даний момент ще не всі держави, які визнані міжнародною спільнотою, ратифікували Конвенцію.

Отже, міжнародна система захисту прав дітей пройшла довгий шлях розвитку, становлення, та визнання її як соціально значущої. Вона основана на принципових положеннях прав людини, і включає як загальні принципи що стосуються прав людини, так і спеціальні принципи, що регулюють правове положення виключно дитини.

Захист прав дитини є глобальною проблемою сучасності, адже саме діти відіграють важливу роль в прогнозуванні майбутнього розвитку суспільства. Тому у вирішенні даної проблеми існує заінтересованість кожної з держав світу і людство в цілому.